

den. Ja, det vil man ogsaa være med til bl. a. fra Partiet Venstres Side, man vil godt være med til at oprette selvstændige smaa Landbrug. De var meget smaa til at begynde med. Ogsaa de Landbrug, der kunde oprettes efter de Love, som Venstre fik gennemført i den Tid, da det virkelig havde nogen Styrke og Kraft, var meget smaa, de var ikke større end, at hvis det ikke var en sjælden dygtig Besidder, der havde Bruget, vilde han være nødsaget til at henvende sig til andre for at faa Arbejde, hvorved han kunde tjene det nødvendige til Familiens Underhold. Efterhaanden er det lykkedes gennem de Love, vi har faaet gennemført, at faa Brugene gjort noget større. Det vil Venstre ogsaa medvirke til. Jeg har endda hørt Røster fra Venstre om, at det er et Spørgsmaal, om man ikke skulde gaa noget højere op og gøre Brugene større. Jeg hørte det for et Par Dage siden blive gjort gældende paa et Møde, jeg deltog i, at det var vistnok rigtigst, at man gjorde Brugene noget større og gjorde det mindre let at komme i Besiddelse af dem, for Gaardmændene skulde jo da ogsaa have et Sted, hvor de kunde anbringe deres Ungdom. Det er der ikke noget at sige til, hvorfor skulde Gaardmandsstanden ikke have et Sted at føre sin Ungdom hen? Men det forekommer mig, at naar Brugene har en saadan Størrelse, at de afgiver et passende Virkefelt for Familiens Medlemmer, skal man ikke gøre dem større; kan Brugeren saa ved en sjælden Dygtighed faa Bruget gjort saa produktivt, at han kan faa Raad til at holde fremmed Arbejdskraft til Hjælp, kan man naturligvis ikke have noget imod det, tværtimod, det kan man kun glæde sig over. Men jeg synes, at Staten kun bør hjælpe til, hvor det drejer sig om Brug af en saadan Størrelse, at de kan beskæftige Familiens Medlemmer, saa den kan faa et nogenlunde rimeligt Udkomme. Det er naturligvis rigtigst, at Gaardmandssønnerne lige saa vel skal have Adgang til at faa Landbrug som andre, men Gaardmændene har det Fortrin fremfor Husmændene og ikke mindre fremfor Landarbejderne, at de kan dele deres Gaarde mellem to eller flere af deres Børn, og derfor forekommer det mig, at det, som er foreslaaet her, vil være en retfærdig Begrænsning.

Man vil fra Venstres Side være med til at fortsætte Udviklingen med Hensyn til Oprettelsen af Husmandsbrug, men Jorden, der skal erhverves, skal betales med den virkelige Pris, siger man. Jeg kunde have Lyst til at spørge det ærede Medlem, der talte for Venstre, om, hvad han anser for at

være den virkelige Pris. Der maa dog være et vist Forhold mellem den Vurdering, som Besidderen foretager af sin Ejendom, og den Pris, han vil sælge Jorden for, den saakaldte virkelige Pris. Den ene Pris er den, hvorefter han vil svare Skat, og den anden, saakaldte virkelige Pris, er den Pris, han vil afstaa Jorden for, naar han skal sælge den til Oprettelse af Husmandsbrug. Der maa, som sagt, være et vist Forhold herimellem, saa man kan faa at vide, hvor meget man skal over Jordvurderingen for at faa den virkelige Pris frem. Det kunde være, Vurderingsmyndighederne kunde drage nogen Lære heraf.

Det forekommer mig, at Ekspropriationsbestemmelsen er nødvendig. Det ærede Medlem sagde, at Ekspropriationsbestemmelsen ikke er nødvendig, fordi der kommer Jord nok paa Markedet, der er Tilbud i Massevis fra dem, der har Jord, og man kan faa den til en rimelig Pris. Ja, men hvis det er Tilfældet, at man kan faa Jorden til en rimelig Pris, altsaa en Pris, der ligger omkring Jordvurderingen plus et Tillæg for den mulige gode Kultur, Jorden kan være i, saa er der selvfølgelig ingen Mening i at bruge Ekspropriationsbestemmelsen paa saadanne Steder; det er kun paa de Steder, hvor det ikke slaar til, man tænker paa at anvende Ekspropriationsbestemmelsen. Men jeg vil gentage, hvad jeg før har sagt fra denne Talerstol, at det har Betydning, at man faar en Ekspropriationsbestemmelse, saa at de, der sidder inde med Jorden, ved, at hvis de faar deres Jord sat til en alt for lille Pris, saa risikerer de at komme af med noget af den til denne Pris. Hvis man ved det, er der ingen, som tør vove at ansætte sin Jord til en alt for ringe Pris, men der er heller ingen, som vil have den ansat alt for højt. Man vil hverken betale for meget i Skat eller sælge sin Jord alt for billigt. Hvis vi havde en saadan Ekspropriationsbestemmelse, og der bare i ethvert Vurderingsdistrikt var een Mand, som risikerede dette, tror jeg, at vi lettere kunde naa til Lighed med Hensyn til Jordværdiansættelsen, end Tilfældet er nu. Ogsaa ud fra denne Betragtning vil jeg anbefale Ekspropriationsbestemmelsen.

For øvrigt tager Forslaget jo først og fremmest Sigte paa, at man gennem Statens Jordlovsudvalg skal være opmærksom paa, om der er Gaarde, som eventuelt skal til Tvangsauktion. Det skal man indberette til Landbrugsministeriet, og saa skal der videre gaas frem efter Lovforslagets Regler, hvilket det ikke er nogen Nytté til at gentage her. Det, jeg har fæstet Opmærksom-